

Efter dette Foredrag sang man: »Kirken, den er et gammelt Hus«, hvorpaa Dr. H. F. Rørdam fortalte om Skaaningen Magister Peder Jacobsen Winslow (født 1636), hvis Mindesmærke endnu findes i Præstø Kirke. Særlig dvæledes ved hans Hjem i Vinsløf i Gjønge Herred, hvor Faderen, Jacob Hansen fra Kolding, var Præst († 1651), hans Skolegang i Roskilde, hans Deltagelse i Københavns Forsvar under Belejringen 1658—9, hans Studier i det gamle nordiske Sprog, hans Syslen med en historisk Beskrivelse af hans Hjembygd, fra hvilken han blev udelukket ved den ulykkelige Krig, som skilte Skaane fra Moderlandet, og endelig hans senere Virksomhed først som Skolemand og siden som Præst i Odense (til 1692) og tilsidst i Præstø, hvor han døde 13. Januar 1705. Ikke længe før sin Død var Peder Winslow bleven valgt til Provst i Baarse Herred. Om hans Virksomhed som Præst i Odense berettes, at endnu 100 Aar efter hans Bortgang mindedes han »for sin Retsindighed og retskafne Opførsel i Embedet«, og der sagdes om ham, at han havde været »en særdeles begavet Mand, der kunde tale det, han vidste, og vidste det, han taledede«, hvorfor han var meget elsket af Menigheden, hvilket navnlig viste sig den Dag, han holdt sin Afskedsprædiken i Odense, »da der var en saa almindelig Graad i Kirken, at man ej kunde høre Lyd derfor«. Winslow forlod Odense, fordi Arbejdet her blev ham for overvældende, og han følte sig meget svag. Hans gode Ven Biskop Hans Bagger, der ogsaa var en af de exilerede Skaaninger, fik det da ordnet saaledes for ham, at han fik Lov til at bytte Kald med Præsten Fred. Chr. v. Haven i Præstø. I denne By tilbragte han da de sidste 12 Aar af sit Liv. Blandt

hans nærmeste Venner i de senere Aar maa nævnes Præsten Samuel Jensen Ild i Udby og Ørslev († 1699), en af sin Tids største Opvækkelsesprædikanter her til Lands, over hvem Winslow har forfattet en meget karakteristisk Gravskrift i latinske Vers. Winslow var nemlig ogsaa »en skøn dansk og latinsk Poet samt en Philologus af bedste Slags«. Af hans literære Arbejder kom dog kun lidet for Lyset. Kun to Smaaskrifter kjendes, som han fik udgivet under sit Ophold i Præstø; begge handle de om nordisk Sprog og Antikviteter, og vise, at deres Forfatter hørte til samme Retning som Hans Mikkelsen Ravn, Erik Eriksen Pontoppidan, Peder Syv og andre Dannemænd, der søgte at vække Interesse for Fædrelandets Sprog og Minder. Et af disse Skrifter (Farrago Arctoa) har Winslow tilegnet sine otte Sønner, der alle studerede, og iblandt hvilke især den ældste, Jakob W., er bleven navnkundig. Han var et Mønster paa en studerende og var den kjærlige Faders Lyst og Glæde, men han blev ogsaa hans Livs største Sorg, da han under sine medicinske Studier i Paris gik over til Romerkirken, hvorved han for bestandig blev skilt fra Fædrelandet, medens han i Frankrig opnaaede Ære og Berømmelse som en af sin Tids største Anatomer. Sin bitre Sorg over dette Tab har Faderen skildret i et versificeret »Bindebrev« til sin Hustru, Martha Nielsdatter Brun, hvori han udtaler den Bøn, at hans udmærkede Søn dog atter maatte komme til Besindelse. Han siger nemlig:

O Jacob! Jacob! o min Søn; En rigtig Globus,
 Et Lys, Exempel og Nordstjerne du jo var
 For dine Sødskende i dine yngre Aar.
 Gud bedre mig, du komst til dette Frankerige
 Iblandt det Folk, som veed saa mesterlig at svige!
 Dog i dit Levned de har dig besveget ej,
 Gud være Lov! trods al de Loyolites Rej.

— — — — —
 Min førstefødte Søn, min Faders Navnekvist,
 Mit første Jordehaab, mig gaar til Hjærte vist.

Ak lad os se den Dag, at Jacob Jacob bliver,
 En Undertrædere, som Esauten driver,
 Og skuffer Skufferen, ja træder paa den Hæl,
 Som Jesus knuset har, som en ret Israel!

Haabet skulde dog ikke opfyldes, og den gamle Fader fik aldrig den højt elskede Søn at se fra den Dag, han i sin Ungdom havde forladt Danmark. Som Holberg fra sit Ophold i Paris har fortalt os, vedblev Jacob Winsløw dog at omfatte Fædrelandet med Kjærlighed, og danske Pariserfarere fandt altid den venligste Modtagelse hos ham.

Sluttelig kan bemærkes, at naar Mindet om Magister Peder Winslow her er fremdraget, da er det kun en simpel Retfærdighedsgjerning, eftersom han, ved Siden af sin betydningsfulde Præstegjerning, med Flid har søgt at bevare de historiske Minder fra de Steder (Skaane og særlig Gjønge Herred, Odense og Præstø), hvor han gennem Tiderne havde sit Hjem. At det meste, af hvad han havde samlet og udarbejdet, ved Tidernes Ugunst ikke blev trykt og nu er gaaet tabt, kan ikke regnes ham til Last¹). Havde hans Søn, Ludvig Winsløw, dør i en ung Alder døde (1710) som Præst i Vaaler i Norge, levet længere, havde han maaske fundet Lejlighed til at fortsætte Faderens Arbejder, hvortil han synes at have haft Anlæg og Lyst²).

Efter at det Foredrag, hvoraf her er givet et Udtog, var endt, blev der afsunget en Sang, hvorpaa Højskoleforstander H. Rosendal tog Ordet.

¹) Kilder til Oplysning om Ped. Winslows Levned ere foruden hans to trykte Skrifter (*Spicilegium Arctoum*, 1695, og *Farrago Arctoa*, 1704): Cawallin, *Lunds Stifts Herdaminne* III. Bloch, *Den fyenske Geistligheds Hist.* I, 491 ff. *Skandin. Litt. Selsk. Skr.* 1815. S. 138 ff. (den her meddelte Stamtavle over »de lærde Winsløver« sammenblander dog to Slægter). *Kirkehist. Saml.* 3. R. VI, 184 f. 4. R. II, 206. 227 ff. Rørdam, *De danske og norske Studenters Deltagelse i Kbhvns. Forsvar*, S. 177. 203. *Danske Saml.* IV, 115. *Samlinger til Fyens Hist. og Topogr.* X, 242—50.

²) Se K. S. 4. R. II, 596—7. *Worms Lexicon o. lærde Mænd* II, 599.